SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 37. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 26, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 26-го ЛЮТОГО 1991 Ч. 37. РІК XCVIII.

АДВОКАТИ ІНФОРМУЮТЬ ПРО СПРАВУ С. ХМАРИ

Київ (ПС УРП). — Тут у п'ятницю, 22-го лютого, захисники Степана Хмари Юрій Айвазян та Віктор Ніказаков оприлюднили інформацію про стан кримінальної справи, порушеної проти С. Хмари, Михайла Ратушного, Миколи Головача, Олега Батовкіна, Леоніда Березанського, Олександра Ковальчука у з'язку з інцидентом 7-го листопада 1990 року. В інформативному бюлетені сказано: „Слідство у справі закінчено, обвинувачені та захист ознайомлюються з матеріялами справи, обсяг якої становить 21 том по 200-300 аркушів, списаних з двох боків. У справі є достатньо матеріялів, щоб стверджувати, що так звана „кримінальна справа", є фактом розправи з політичним опонентом. Слідство припустилося численних порушень чинного кримінально-процесуального законодавства, серед яких — порушення права на захист, порушення процесуальних вимог при проведенні слідчих дій, обмеження кола свідків тільки тими, які дають свідчення проти обвинувачених, неправильне оформлення процесуальних документів, збирання „компромату" на всіх обвинувачених, з метою заздалегідь забруднити їх в очах суду та громадськости. Дії слідчих свідчать про те, що на слідчу групу чиниться неабиякий тиск, інакше важко пояснити численність грубих „помилок", яких фахівці-слідчі за інших умов не припускаються.

З огляду на те, що Верховна Рада брутально порушила закон, при позбавленні Степана Хмари депутатської недоторканости і видала тим самим своєрідний карт-бляншправоохоронним (а насправді — репресивним) органам на подальші порушення закону, такого самого ставлення до справи, правового нігілізму і навіть цинізму слід чекати й від суду.

Ми вважаємо, що справедливий і відкритий суд можливий лише за умов належного реагування громадськости, прогресивних рухів та партій, депутатського корпусу, і перш за все Народної Ради.

Йдеться не про брутальний тиск на суд , але використання цивілізованої форми громадського впливу. Мета такого впливу — не примусити суд до винесення певного рішення, але досягти найбільшої відкритости судового засідання — оптимально — це теле-та радіотрасляція — з метою, поставити суддів у такі умови, коли вони не зможуть відверто порушувати вимоги закону."

Як повідомила адвокатська група в Торонто, Канада, прокурор України Михайло Потебанько заявив, що нема жодних причин суд над С. Хмарою робити закритим і що вхід до залі буде вільний. Представники Міжнародної Амнестії в Лондоні в повідомленні для преси заявили, що вишлють свого представника для нагляду за веденням суду над С. Хмарою. Хоч Міжнародна Амнестія звичайно не займається захистом осіб, котрі перевищили свої службові повноваження, але у випадку з недавнім в'язнем сумління С. Хмарою, є підстави вважати, що комуністичні режиминики чинять розправу над політичним опонентом.

Як повідомив Дмитро Поїзд, захисник голови київського та обласного комітетів громадян УНР Миколи Головача, заарештованого у зв'язку зі справою Степана Хмари, його підзахисний звернувся з заявою до громадськости з тюрми з проханням допомогти йому і підтримати його клопотання про розгляд його справи судом присяжних і найширшого висвітлення процесу. Головач у заяві, зокрема, наголошував на тому, що всі правоохоронні і судові органи повністю контролюються КПСС, відтак жодних гарантій об'єктивного розслідування немає. „Вирок суду, підконтрольного злочинній організації, я вважаю незаконним, яким би він не був", — заявив Микола Головач.

Через те, що його позбавлено права зустрітися зі священиком УАПЦ та через те, що у тюрмі, де він знаходиться, немає можливости дотримуватися посту Микола Головач з 18-го лютого оголосив голодівку.

На суд у справі Ярослава Демидася були викликані як свідки народні депутати України Лариса Скорик, Михайло Горинь, Левко Лук'яненко та інші. До сьогодні суд ознайомився лише зі свідченнями ЗМПОПівців. На вимогу захисників та самого Ярослава Демидася викликати свідком ув'язненого депутата Степана Хмару судді не відреагували. Судове засідання перенесено на понеділок 25-го лютого.

Українські селяни об'єднуються

Київ (УКРІНФОРМ). — Тут відбувся Установчий з'їзд селянських господарств України. З 18-ти областей і Кримської АССР на нього прибули понад 200 селян. Сьогодні у республіці таких людей ще мало, але спеціялісти вважають, що найближчим часом їх кількість може зрости до 40-50,000.

З'їзд був бурхливим, надміру емоційним: кожному кортіло висловити свої проблеми і болі. Лунали докори на адресу уряду за зволікання з проведенням земельної реформи, місцевих органів влади за роблення перешкод у придбанні техніки, матеріялів, говорилося про невирішення питань реалізації продукції і цін на неї, податки і умови кредитування.

Немало слушних пропозицій, зерен цікавого досвіду пролунало з уст делеґатів. Поки немає доволі високоякіснкої техніки, доцільно організувати пункти прокату і оренди, потрібно вирішити проблеми забезпечення селянина молодняком тварин, насінням, добривами, не обійтися без власного комерційного банку. Висловлювалася думка, що земельна реформа буксуватиме, бо віддана на відкуп районним і сільським радам, де представлені керівники колгоспів і радгоспів, не зацікавлені передавати землю у власність селян, тому потрібні спеціяльні комісії. І справедливо казали, селянина треба вирощувати з 15-16-річного віку.

У прийнятому статуті асоціяції записано, що вона бачить своє завдання у надбанні економічної, соціяльної і правової підтримки селянським господарствам у їх зусиллях щодо організації висококультурного, інтенсивного виробництва, розвиватиме конкурентний господарський уклад, що базується на індивідуальній та кооперативній праці.

Обрано раду асоціяції, головою якої став селянин з Донеччини Василь Гордієнко.

Підрахували вартість національної валюти

Київ (УКРІНФОРМ). — Газета „Молодь України" друкує інформацію про працю постійної парляментської комісії, члени якої спільно з представниками державного банку УССР, міністерства фінансів республіки, торгово-промислової палати України та вченими-екокномістами обговорювали проблему запровадження національної валюти.

Голова державного банку України Василь Буряк повідомив, що у грошовому обігу України є 25-28 більйонів карбованців. Щоб виготовити таку ж кількість нових „гривень" потрібно 400 мільйонів долярів. А обмін грошей триватиме два роки. На його думку, „запровадження власної грошової одиниці — це грошова реформа. А зі світового досвіду відомо, що реформи проводяться тоді, коли економіка починає працювати. У нас зараз період стаґнації й зменшення виробництва. Отож це не найкращий період для реформи".

Перший заступник міністра фінансів республіки Микола Петраченко зауважив, що „за попередніми підрахунками, ефект від запровадження національних грошей буде в кілька разів більший, ніж витрати на їх випуск. Тож питання бути чи не бути власній грошовій одиниці необхідно вирішувати на урядовому рівні, і чим швидше, тим краще".

Згідно з повідомленням „Укрінформ", геологи Придніпров'я під час реґіональних пошукових робіт на річці Сура біля Дніпропетровського виявили ділянки з підвищеним вмістом золота. Поклади залягають на глибині 60-70 метрів у зеленокам'янистих кристалічних породах, покритих шаром крихких відкладень.

„Такі ділянки знайдено у Придніпровському реґіоні вперше, заявив головний геолог об'єднання 'Південукргеологія' Леонід Мороз. Наші фахівці впевнені, що це перспективні родовища. Тому вже розроблено програму подальших пошукових робіт". Щоб дістати точніше уявленя про родовище і дати йому правильну промислову оцінку, геологи застосовують найновіші методи фізичних досліджень. Як зазначив головний геолог, поклади золота виявлено в стародавніх докембрійських відкладеннях, чий вік становить три більйони років. Пошуки утруднює потужний пласт кристалічних порід, але фахівці сподіваються на успіх. Можливо доведеться використати досвід інших країн, адже подібні родовища успішно розробляються в Західній Австралії та Південній Африці. Минулого року прийнято до промислової розробки також золоте родовище на Закарпатті.

Як уже повідомлялося, про знайдені поклади золота говорив також Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук під час пресової конференції 11-го лютого. А наступного дня, тобто 12-го лютого, радіо Київ повідомило, що експедиції Українського інституту геології та фізики виявили понад десять покладів золота. Щодо найбільших покладів, знайдених на річці Мокра Сура в околиці Дніпропетровського, то їх було виявлено ще 25 років тому, але за наказом міністра геології СССР це трималося в таємниці, аж поки їх українські геологи виявили вдруге. Згідно з повідомленням київського радіо,

(Закінчення на стор. 4)

Норвегія і далі чекає приїзду М. Ґорбачова

Ослью. — Як повідомив новий голова Нобелівського комітету Френсіс Саєрстед, який замінив на цьому пості Ґідске Андерсон, совєтський президент Міхаїл Ґорбачов і далі може розраховувати на тепле прийняття в Ослью, якщо він має намір виступити там з традиційною лекцією на весні цього року. Однак процедура прийняття високого гостя не буде відрізнятися від правил, встановлених для всіх нобелівських лавреатів. Останній термін виступу нобелівського лавреата — 10-го червня, бо за традицією лекція повинна бути прочитана протягом півроку з дня нагородження.

Як відомо, М. Ґорбачов не зміг приїхати для вручення йому Нобелівської нагороди миру 10-го грудня минулого року, покликавшись на свої проблеми у зв'язку з труднощами, які переживає Совєтський Союз. 11-го січня совєтський президент надіслав в Ослью листа, в якому повідомив, що хотів би виступити у травні, однак наштовхнувшись на нові внутрішньосоюзні труднощі, може все ж таки не приїхати в Ослью до закінчення терміну, встановленого Комітетом.

Деякі члени Нобелівського комітету висловили стурбованість тим, що приїзд Ґорбачова може викликати масові протести у Норвегії. „Багато залежить від того, що станеться за цей час у Совєтському Союзі", — сказав Ф. Саєрстед.

У Норвегії вже відбулися демонстрації, учасники яких вимагали позбавити Ґорбачова присудження йому нагороди, покладаючи на нього відповідальність за придушення руху за незалежність республік Прибалтики і вбивство там 20 осіб. „Те, що сталося у Прибалтиці, змусило мене й інших членів Нобелівського комітету висловити стурбованість. Але це наші особисті заяви. Як Комітет ми займаємо інше становище", — сказав Саєрстед. До складу Нобелівського комітету входять п'ять осіб.

Комітет уже почав попереднє обговорення 84 кандидатур, висунених на здобуття Нобелівської нагороди миру 1991 року. Серед кандидатів — американський президент Джордж Буш, президент Чехо-Словаччини Вацлав Гавел і лідер Африканського національного конґресу Нелсон Мандела та президент Литви Витаутас Ляндсберґіс.

УНК підтримує президента Литви на Нобелівську нагороду

Монтреаль (БУІ). — У зв'язку з проголошенням Нобелівського інституту в Ослью кандидатів на цьогорічну нагороду миру Український Нобелівський Комітет при Українській Могилянсько-Мазепинській Академії Наук (УММАН) вислав до Ослью листа, в якому підтримано кандидатуру президента Литви проф. Витаутаса Ляндсберґіса, як найвідповіднішого кандидата на цю почесть.

В листі УНК, підписаному його головою проф. Ярославом Рудницьким, нав'язано до нагороди Лєха Валенси в 1983 році й вказано на великий моральний престиж для цього провідника „Солідарности" в Польщі за часів московсько-большевицького панування в цій сателітній тоді країні.

„Нагорода для В. Ляндсберґіса в 1991 році була б бажаним виправленням помилки Нобелівського комітету в 1990 році, коли то признано нагороду миру Міхаїлові Ґорбачову, захисникові совєтської імперії", — закінчується лист УНК.

„Я викладатиму дисидентську й еміґрантську літератури"

Пряшів, Чехо-Словаччина (М. Мушинка). — У четвер, 7-го лютого, тут на філософічному факультеті університету ім. П. Й. Шафарика проводився конкурс на місце викладача сучасної української літератури. На конкурс зголосилося двоє кандидатів.

Перший був дотеперішній викладач цієї дисципліни проф. Михайло Роман, під час „нормалізації" та „консолідації" довгорічний голова партійної організації на факультеті, голова української секції Спілки словацьких письменників та завідуючий катедрою української мови та літератури. Другим був Йосиф Шелепець, науковець, поет і літературний критик, звільнений з університету 20 років тому, ніби за „антисовєтську аґітацію і пропаґанду". Довгі роки він працював в ділянці торгівлі книжками, в останньому часі — у науковій бібліотеці.

Всіх сім членів конкурсної комісії, яку очолював д-р Микола Неврлий з Братислави, у таємному голосуванні віддали свої голоси на Й. Шелепця.

„При читанні лекцій із сучасної української літератури, — сказав переможець конкурсу, — я не хочу обмежуватися лише до офіційної української радянської літератури, як бувало досі, але буду знайомити слухачів і з літературою українських дисидентів та письменників за межами України; виходити з джерел, йти у глибину літературних явищ".

БОЙОВІ ДІЇ В КУВАЙТІ РОЗВИВАЮТЬСЯ УСПІШНО

Вашінґтон. — Пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер сказав журналістам, що вранці у неділю, 24-го лютого, секретар Департаменту оборони Ричард Чейні запевнив президента Джорджа Буша, що наступ військ антиіракської коаліції „розвивається дуже добре".

Президент Дж. Буш зустрівся з Р. Чейні та іншими вищими дорадниками після того, як приїхав з церкви. Коли Буш під'їхав до церкви, кілька демонстрантів, що зібралися коло дверей, почали викрикувати антивоєнні льозунґи.

На той час, коли Буш зустрівся у Білому Домі з помічниками, війна на суші тривала вже кілька годин. Вона почалася о 8-ій годині вечора за часом східнього побережжя ЗСА. В Кувайті була 4-та година ранку в неділю.

Приблизно годину після початку бойових дій президент Буш прилетів на гелікоптері із заміської резиденції у Кемп Дейвиді у Вашінґтон і звернувся з Білого Дому з коротким словом до американців. Президент оголосив про початок воєнних дій і знову підтвердив, що головна мета союзників — вигнати окупантів з Кувайту.

Годину після виступу президента Буша Р. Чейні звернувся до акредитованих у Пентаґоні журналістів, а також до всіх американців. Він сказав, що на невизначений час звідомлення про війну припиняються, бо ворог може використати навіть „найбільш невинні повідомлення".

Однак за десять годин після початку воєнних дій головнокомандуючий військами союзників генерал Норман Шварцкопф зустрівся у столиці Савдійської Арабії Ріяді з журналістами і коротко ознайомив їх з подіями наземної війни.

„Зміст цього звідомлення, — сказав Шварцкопф, — буде обмежений лише тією інформацією, яка, на нашу думку, не вплине на розвиток операції і ніяким чином не пошкодить нашому війську на полі бою. Моє повідомлення базується на перших рапортах командирів. Ці повідомлення можуть бути змінені або доповнені у найближчі години".

О 4-ій годині ранку за місцевим часом військо коаліції приступило до головної наземної, військово-морської і повітряної наступальної операції з метою вигнати іракське військо з Кувайту. Я хочу підкреслити: операцію проводять війська коаліції. Покищо в бойових діях беруть участь військовослужбовці З'єднаних Стейтів, Савдійської Арабії, Великобританії, Франції, Об'єднаних Арабськиих Еміратів, Катару, Оману, Сирії і, звичайно, Кувайту.

Американська морська піхота, десантники і парашутисти армії разом з французькими і арабськими силами вже виконали поставлені перед ними в перший день завдання і продовжують атакувати. Американські механізовані частини разом з частинами Великобританії, Кувайту, Єгипту і Сирії швидко просуваються на північ. Крім однієї сутички між загоном морської піхоти і іракськими танками, ворог практично не виявляє спротиву. За 20 годин наземної операції понад 20,000 військовослужбовців противника взяті в полон. Згідно з повідомленнями, сотні іракців на північ від позицій альянтів виходять з білими прапорами. Втрати альянтів незначні — біля десятка вбитих і біля двох десятків поранених, переважно від мін.

Про успішний розвиток наступу свідчать також дані з інших джерел.

В АМЕРИЦІ

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА ДЖОРДЖА БУША минулого тижня схвалив ряд нових пропозицій, що їх будуть змушені прийняти установи та підприємства країни для уліпшення умовин праці для калік. Ці пропозиції включають конкретні вимоги включно з перебудовою чи переробкою, хіба що дане підприємство зможе виказатся, що такий ремонт для нього є надто коштовним. Ці урядові пропозиції є тільки показником, як вводити в життя минулорічний закон в цій справі, що його ухвалено в Конгресі під назвою Акт для американських громадян-калік. Важливою рисою цього закону є те, що в ньому підкреслюється громадську рівноправність цих долею покривджених громадян.

У ВАШІНҐТОНІ ФЕДЕРАЛЬНА виборча комісія звітувала, що видатки на передвиборчу кампанію всіх конґресменів і сенаторів у 1990 році зменшилися на три відсотки у порівнянні з видатками 1988 року. Це вперше за 12 років передвиборчі витрати були менші, як попередніми роками. Весь цей спад приписали видаткам Сенату, бо 1990 року витрачено 180 міл. дол., а в 1988 році 201 міл. дол. Щоби докладніше пояснити свої підрахунки, комісія твердить, що сталося це через велику кількість кандидатів, які не змогли зібрати відповідні суми гроша, щоби провести добру передвиборчу кампанію.

СЕНАТОР ДЕНІЄЛ МОЙНИГЕН виступив з гострою критикою своїх колеґ за їхній неґативізм і незацікавлення законопроєктом, що дозволив би на референдум в Пуерто-Ріко в справі майбутности цього острова. Зробив він це один день після того, як члени Комісії енерґії та природних скарбів, де цей законопроєкт мав бути розлянений, затурбувалися наслідками такого законопроєкту до тієї міри, що навіть його прихильники почали мати сумніви. Позитивне полагодження цього спірного питання є дуже важливим для демократичного сенатора Д.П. Мойнигена з нюйорського стейту, де за обчисленням стейтового бюра у Вашінґтоні живе понад 1.4 міл. пуерторіканців.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ СЕКРЕТАР Департаменту оборони Роберт Чейні подав до відома, що Пентаґон нагородить окремою медалею всіх тих, які беруть участь у воєнних діях в околицях Перської затоки. Мова тут про членів американських збройних сил, а відзначення названо „Медалею служби національної оборони". Ця нагорода має на меті вирізнити надзвичайну готовість та виконання своїх завдань всіх тих, які були пов'язані з акціями „Дезерт шілд" і „Дезерт сторм". Такою ж медалею попередньо були нагорожені члени американських збройних сил, що були учасниками Корейської та В'єтнамської війн. Проєктодавцем цієї медалі є Крайовий інститут геральдики.

НАЙБІЛЬШЕ СКУПЧЕННЯ американців арабського походження в ЗСА є в околицях Дітройту, тому й не диво, що там зацікавлення воєнними подіями в околицях Перської затоки є дуже великим. Зокрема останніми днями воно посилилось, коли на сторінках преси та у звідомленнях інших засобів масової інформації почали появлятись здогади про надходячу сухопутню офензиву союзних військ, щоби таки примусити Саддама Гуссейна відтягнути свої війська з Кувайту. Найбільше турбує американських громадян арабського походження, поминаючи особисті переживання про долю своїх рідних, ціна, яку їм прийдеться платити, беручи до уваги наслідки такої офензиви.

У СВІТІ

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Великобританії Даґлас Герд заявив, що намір багатьох европейських держав створити військовий союз, альтернативний Північно-Атлантійському Оборонному Союзові (НАТО) поставить під загрозу відносини Західньої Европи зі З'єднаними Стейтами Америки. Останнім часом 12 країн — членів Европейської економічної спільноти розглядають можливість створення в рамках ЕЕС нової оборонної організації. Ініціяторами цього виступили Франція і Німеччина, які хочуть переглянути основи Західньоевропейського союзу — політичної організації, в яку входять дев'ять европейських держав. Обидві країни пропонують надати новому союзові оборонні функції і розповсюдити його на всі країни Спільного ринку. Коментуючи ці пляни, Д. Герд заявив, що оборона Західньої Европи не може бути справою одних лише країн — учасниць Европейської спільноти, а створення нового союзу не повинно вступати в антагонізм з уже існуючим бльоком НАТО.

БАГАТОТИСЯЧНИЙ НАТОВП, що зібрався на центральній площі Тірани, столиці Албанії, голосними вигуками вітав зруйнування пам'ятника комуністичному диктаторові Енверові Годжі. Коло 500 поліціянтів, які оточили бетонний постамент, на якому височіла 10-метрова фігура Е. Годжі, спочатку намагалися зупинити натовп вистрілами у повітря, але за деякий час приєдналися до нього, і після години спільних зусиль пам'ятник був повалений. Е. Годжа, який помер у 1985 році, асоціюється у пам'яті албанців зі сталінською ерою в історії країни. Нині коло 700 студентів проводять голодівку протесту, вимагаючи переіменувати столичний університет, який все ще носить ім'я колишнього „вождя".

„Те, що не було мистецтвом — треба зробити мистецтвом"

І. Барабах розповідає про модерне мистецтво в Україні.

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Здається не кожному читачеві нашого щоденника, а також не кожному зацікавленому розвитком культури в Україні, відомо, що від травня 1990 року існує у Львові Український Незалежний Центр Сучасного Мистецтва, який розгортає широку діяльність і ставить собі за мету сприяти розвиткові сучасної української літератури та мистецтва, пропаґувати їх, але також поширювати контакти між діячами культури України й світу, відображати стан та тенденції сучасного мистецтва і знайомити з досягненнями світової культури.

Про діяльність того нового і дуже модерного центру, розповідає представник його в ЗСА Ігор Барабах, що є рівночасно заступником голови Ігоря Подольчака. Він перебуває довший час в Ню Йорку та нав'язує контакти з американськими сучасними мистцями, зокрема із товариством студентів мистецтва в Ню Йорку, які вже осінню 1989 року влаштували виставки цілої групи українських сучасних мистців, переважно графічного мистецтва, випускників Львівського Державного Інституту Прикладного та Декоративного Мистецтва. Сере них саме і наш гість який розповідає нам дещо більше про його організацію і її заміри.

Показується, що центр у Львові влаштував з успіхом осінню 1990 року міжнародну виставку графіки при допомозі Львівського Музею Історії Релігії і Українського Фонду Культури. У виставці взяло участь 199 художників із 43 країн світу, а міжнародне жюрі визначило переможців і признало високий рівень надісланих праць, який віддзеркалював сучасний стан графіки. Серед визначених почесними медалями і відзнаками були поруч із різнонаціональними мистцями також українці, а це Олександер Аксінін, який дістав спеціяльну почесну нагороду, почесну відзнаку дістав Віктор Кириченко, а серед молодих художників такі почесні відзнаки дістали Андрій Левицький і Оксана Стратійчук.

Ця міжнародна виставка мала назву „Інтердрук 90" і з цього приводу організа-

(Закінчення на стор. 4)

УСТАНОВЧІ ЗБОРИ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія (І. Даниленко). — Тут в суботу, 2-го березня в Українському Культурно-Освітньому Центрі о год. 11-ій ранку відбудуться Установчі громадські збори з метою створення громадського комітету для ефективнішого координування; звітности та поширення допомогових акцій Україні на терені Філядельфії та околиць.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашингтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money-order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Клопіт з пацифізмом Німеччини й Японії

На телевізійних екранах можна оглядати масові демонстрації німців у Берліні й усіх більших містах з'єднаної Німеччини — гучні, проти війни демонстрації з різким протиамериканським вістрям. Американські громадяни мають „право" дивуватися й навіть обурюватися, бож це не їхні міста впали в руїни від американських бомбардувань щодня по тисячі літаків під кінець Другої світової війни. Але теж треба сказати, що та сама Америка, яка зруйнувала ті міста, згодом їх допомогла грошима відбудувати. І впродовж сорока років з усіх західніх країн Америка найбільше готова була боронити Західню Німеччину від загрози з боку СССР. Це було в довгій і затяжній так званій холодній війні. Американські президенти приїздили до Берліна і наче вже за традицією манiфестували на тлі Берлінського муру свою симпатію Німеччині. Президент Джан Кеннеді виголосив був історичну промову з окликом — „Іх бін айн Берлінер!" (Я — є берлінець!). Президент Роналд Реґен голосно вимагав скасування того ганебного Берлінського муру, Коли канцлер Гельмут Коль відвідав Буша у Білому Домі — то привіз йому в дарунку кусень каменя з сумнозвісного історичного муру, що його, розбивши на кусні, тепер продають у Берліні підприємчиві гандлярі. Західні країни і Америка підтримувала право німців до з'єднання двох частин їхньої розділеної батьківщини, хоч і не виявляв при тому президент Буш завеликої радости. І Америка, як всі інші члени НАТО, не ставили спротиву заходам Совєтського Союзу (чи Росії), Франції, Польщі та інших країн, які потерпіли від німецького агресивного мілітаризму у Першій і Другій світових війнах, стягати з Німеччини відшкодування за воєнні шкоди.

Однаково у Першій світовій війні, як і Другій світовій війні противники Німеччини виграли були війну, але програли мир із власної вини, через захоплення своєю перемогою і бажанням помсти на переможеному. Паризька конференція, яка у 1919 році закінчила Першу світову війну, стояла під вирішним впливом тодішнього французького прем'єра Клемансо, який — підтриманий президентом ЗСА Вудро Вільсоном — продиктував Німеччині такі санкції, що в реакції народився у Німеччині націонал-соціялістичний рух під проводом Гітлера. Подібне сталося після програ Третього Райху. Вперше в історії світу переведено у Нюрнберґу суд над керівниками держави, що програла війну, т. зв. німецькими воєнними злочинцями, до яких зараховано найвидатніших німецьких генералів і їх порозстрілювано. Тому, що Першу світову війну попередило суперництво між Німеччиною й Англією за панування на морях, то у Версальському договорі заборонено Німеччині мати взагалі військову морську фльоту й позбавлено її всіх заморських колоній. Друга світова війна довела взагалі до деколонізації світу, хоч одинокою колоніяльною державою таки залишився Совєтський Союз, врятований у війні Заходом.

Миролюбний дух німців проявився не тільки у текстах договорів, але й у школах, у всьому вихованні молодого німецького покоління. Тому не диво, що, коли вибухла війна проти Іраку, пересічний німець, особливо з молодого покоління, не міг зрозуміти, чому американці такі нетерпляві воювати за якийсь там малий арабський Кувайт і проти якогось арабського кацика — Саддама Гуссейна, коли їм, німцям, вповили із Заходу переконання, що війна — це злочин. Президент з'єднаної Німеччини Ріхард Вайцзекер недавно публічно з гіркотою скаржився: „Недавно боялися, щоб ми не стали мілітаристами, а тепер лають нас за пацифізм". Тому канцлер Гельмут Коль має великі прикрощі від земляків за признання (під тиском ЗСА) 5.5 більйона долярів на покриття коштів війни проти Іраку,

Подібне діється із Японією. Геніяльний американський полководець Даґлес МекАртур продиктував Японії таку нову конституцію, що вона не має мати сильну морську воєнну фльоту й летунство; хоч з часом в інтересі Америки стало, щоб Японія боронила обшир Тихого океану проти агресивних зазіхань СССР. Та й тяжко Японії забути Гірошіму й Наґасакі, бо й американці не забули б, якщо б їхні міста хтось спалив ядерними бомбами. Америка, отже, вміла виграти війну, — але водночас програвала мир. Щоб тепер не повторилося таке нещастя з війною проти Іраку. Треба не тільки виграти війну, але й закріпити мир, а це вдасться зробити, якщо сліпо не завершувати війни, упиваючись надмірно своєю могутньою перемогою...

Микола Світуха

ЯКОЮ БУТИ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ?

Саме під таким заголовком помістила „Радянська Україна", орган ЦК Компартії України, в числі за 22-го січня ц. р., довгий репортаж про дискусію за „круглим столом" десятьох співробітників Інституту Держави і Права Академії наук УССР на тему основних положень майбутньої конституції України. Без сумніву, Інститут — установа авторитетна, учасники дискусії з поважним науковим стажем, а тема дуже актуальна, зокрема, коли врахувати факт, що питання нової конституції саме тепер стоїть на порядку нарад третьої сесії Верховної Ради України.

Без огляду на мотиви редакції цього органу Компартії, публікація дискусії про основні конституційні положення заставить усіх читачів, а в першу чергу членів партії, поміркувати серйозно, якою саме повинна бути конституція України. Треба пам'ятати, що тепер зобов'язуюча конституція УССР, навіть з деякими доповненнями чи поправками, прийнятими за останній рік, — це справжній анахронізм сталінсько-брежнєвської епохи. Як це признав сам директор Інституту, член-кореспондент АН УССР Ю. С. Шемшученко, в ті часи метода була проста: „Партійними органами, наприклад, була проголошена концепція розвинутого соціялізму. Під неї зроду була оформлена й Конституція СССР 1977 року, і Конституція УССР 1978 року. Тепер такий варіянт практично неможливий".

На його думку, основою для конституції має бути декларація про державний суверенітет України, загальновизнані принципи громадянського суспільства і норми міжнародного права. Проф. Шемшученко уважає, що нова конституція мусить забезпечити права і свободи людини і громадянина, закріпити демократичні засади побудови суверенної і правової держави і запевнити інтереси українського та інших народів, які проживають в республіці. Скоре прийняття нової конституції допоможе забезпечити збалансований розвиток всієї системи нового законодавства та закріпить ті історичні зміни, які вже реально мають місце в Україні.

Поміж співробітниками інституту не було повної одноззгідности про потребу та можливість виключити всяку ідеологію з тексту нової конституції. Але й не було різниць про конечність надати однакові правові можливості всім політичним угрупованням, всім соціяльним клясам і прошаркам. Проф. В. Н. Денисов, завідуючий відділом інституту, уважав, наприклад, що, враховуючи існування в республіці коло 15-ти різних партій та політичних угруповань, які відстоюють нерідко протилежні політичні і економічні програми, нова конституція „повинна гарантувати їм рівні можливості для ведення політичної боротьби законними засобами. В тому числі для завоювання певних позицій в парляменті, а відтак для впливу на хід його законотворчої діяльности".

Однозгідними були всі учасники „круглого стола" про конечність чіткого розподілу влади на законодавчу, виконавчу і судову. Ця основна засада, яка виправдала себе довголітньою практикою чужоземних країн, відноситься в першу чергу до республіканського рівня влади. Функція обласних чи місцевих органів влади — це організація виконання законів, схвалених Верховною Радою. Судові органи на всіх рівнях мають підлягати верховним судовим органам, а в їх діяльність не можуть втручатися органи місцевого самоуправління.

Більшість фахівців інституту висловлювалася за президентську форму правління держави. Зарисовувалися, одначе, яскраві різниці поглядів в тому, чи президент як голова держави мав би в основному репрезентативні функції внутрі і назовні країни (французький модель), чи мав би бути одночасно головою уряду і безпосередньо відповідати за всю виконавчу владу в республіці (американський модель). Деякі дискутанти уважали, що пряма президентська влада означала б обмеження прав обласних і місцевих рад, як органів колективного керівництва. А саме система демократичного колективного керівництва забезпечувала б те, що надмірна концентрація влади в одних руках не доведе до її надуживання.

Стійко арґументували також дискутанти потребу двопалатної Верховної Ради, суть якої в тому, що, приймаючи кожний закон в двох етапах, забезпечується, що законодатні положення будуть таки правильними. Науковий співробітник інституту А. П. Таранов стійко обстоював погляд, що Україна повинна залишитися унітарною державою з тим, щоб в конституції була передбачена якась форма автономії для національних меншостей у місцях їх компактного проживання. Але інший дискутант Василь Сіренко обстоював ідею не національно-федеративного устрою, але адміністративно-федеративного з подилом на „землі". В його конституційній формулі було б сказано що „Україна є федеративною державою, яка складається з суб'єктів федерації", для прикладу, Галичини, Поділлі, Таврії тощо. Хоч ціллю такого поділу України на „землі" мала б бути „економічна конкурентність", про інші мотиви додуматися не важко.

В ряді конкретних пропозицій конституційних положень, які подали в дискусії співробітники інституту, на окрему увагу заслуговують дві. З уваги на їхню важливість, цитуємо їх повністю: „Тільки закріплення в конституції України міжнародної правосуб'єктности у повному обсязі, тобто безумовних суверенних зовнішньополітичних прав, відповідатиме ознакам суверенної української держави і, отже, сприятиме втіленню в життя Декларації про державний суверенітет України", — ствердив В. Н. Денисов.

„Важливо, щоб у конституції було гарантовано ре-

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Том Вейкунас

Підноситься куртина, щоб виявити мистецтво зі Сходу

Яра Мистецька Група — це відносно нова поява на театральній арені Давнтавну в Мангеттені, Ню Йорк, мета якої — поширити знання про мистецтво, яке розвивалося у Східній Европі та на Україні.

„Яра", що походить від українського слова „народжена весною", постала минулої весни з театральної майстерні, в якій брали участь мистці, що вже попередньо співпрацювали на різних постановках в Експериментальному Театрі Ля МаМа. Цей театр виставляє тепер першу повну продукцію Яри Мистецької Групи — „Світло зі Сходу". Цей твір окреслений як „докумрія", оснований на новаторських постановках Леся Курбаса в 1920-их роках. Курбаса вважають основником українського радянського (несовєтського) театру.

До його ранніх постановок (1917-1919 роки) належали: „Едіпус Рекс", перша постановка твору Софокла на підрадянській сцені, як також постановки Шекспіра, Мольєра, Шіллера та інших. Все це йшло в парі з задумом Курбаса черпати з багатокультурних джерел, щоб заснувати новий універсальний театр, що зумів би відродити суспільство — „театр перетворення".

Коли він започаткував Мистецьке Об'єднання „Березіль" 1922 року, його візія щодо справи людства за духовною істиною позначалася досвідом під час російської революції 1917 року. Він бачив мистецтво, особливо поезію і театр, передвісником бездоганного суспільства і плятформою, з якої можна виявляти пекучі проблеми, що впливали б не тільки на політичну й інтелектуальну еліту, але також на ширше громадянство.

У цій постановці, інспірований любов'ю Курбаса як до місцевого фолкльору, так і до тогочасної української поезії, нюйорчанка — режисер Вірляна Ткач створила завороживий коляж тексту й образів, взбираних із щоденника Курбаса, споминів його акторів та поезії Тараса Шевченка й Павла Тичини (одного з них — найбільш улюбленого і другого — найбільш визнаного) українських поетів. У висліді — захоплюючий сплав історичної розповіді, мережаної витонченою грою акторів і нескомплікованою, але зворушливою музикою композитора Романа Гурка, при фортепіяні, у супроводі Одарки Полянської на арфі.

Ватоку Уено зробив нескомплікование оформлення сцени, що все ж таки дозволяє на широку взаємодію між акторами, світлами і проектуванням прозірок. Три панелі (зроблені з віконної сітки) достатньо густі, щоб віддати проєкцію історичних чорно-білих портретів і групових знимок, і достатньо прозорі, щоб крізь них видно було акторів. У такому оформленні дійові особи не тільки покриті серпанком минулого, але є теж складовою частиною історії, яку виявляють.

Сім акторів відтворюють сценки, в яких театральна трупа Курбаса з Києва бореться, щоб створити нову форму театру, яку уряд санкціонував би. Це був вибуховий час в Україні з непередбачливими змінами в політичні силі і в настроях. Упродовж цілої постановки проходять інтерлюдії вісток з газет, заголовки блимають на екрані, говорячи про сутички, переслідування, — все дійсні звідомлення про культуру, що прагне визволити себе.

Актриса Ребека Мур, яка грає ролю викладача, своєю сталою присутністю нагадує нам, що актори з Ню Йорку поділяють з київськими акторами минулого ту саму мрію: мрію Курбаса, що мистецтво справді може привести нас до світлішого майбутнього. Мур разом з актрисою Шоною Такер підкреслюють це з болісною гостротою в пісні, що повсякчас переслідує.

Хоч постановки Леся Курбаса були признані як найбільш новаторські і впливові у свій час й поза ним, але його остаточна візія залишилася саме тим — візією, несповненою мрією.

Один із записів у його щоденнику, який читається в постановці, каже: „Мистецтво, це та площа, на котрій вершиться об'єднання всіх нас: говорять до себе людські глибини". Ця виставка потверджує, що його мрія живе. Часи в основному не змінились, може навіть стали ще гіркіше іронічними. Коли (залізні) куртини підносяться у Східній

(Закінчення на стор. 3)

Яр. Рудницький

ПРО ЕКЗИЛЬНИЙ УРЯД, ЩО САМОЗЛІКВІДУВАВСЯ

В історії екзильних урядів безпрецедентною датою був день 22-го грудня 1990, коли то на Варшавському замку відбулася церемонія „зміни варти" старого й нового голов держави, прибулий із Лондону екзильний президент другої Речі Посполитої — Ричард Качоровський, передав інсиґнії й символи її, збережені в роках 1939-1990 на еміґрації, президентові третьої Речі Посполитої — новообраному Лехові Валенсі. Хоч польський екзильний уряд у Лондоні втратив у 1945 й дальших роках офіційне визнання де юре, то він продовжував свою діяльність за межами Польщі й, не вважаючи на перешкоди й труднощі, зберігав свою леґітимність із 1939 року як міжнародний правно-політичний і національно-моральний факт. Маючи широку піддержку матеріяльну серед еміґраційної Польоніі, він провів успішно ряд міжнародних акцій і до нього прислухалися західні політики, включно з Лондоном, Вашінґтоном, Канберрою, Оттавою. Згадати тут годиться підписання українсько-польської декларації з 1979 року за президентур Е. Рачинського й М. Лівицького, віденської заяви обох урядів під головуванням Е. Щепаніка й Яр. Рудницького з 1986 та інших правно-політичних актів міжнародного характеру.

Ще довго перед своїм обранням на президента Польщі Лех Валенса вислав був до Лондону свого представника для переговорів із екзильним президентом Р. Качоровським у справі передачі влади другої Речі Посполитої третій. Були деякі труднощі щодо цього. Не всі екзильні діячі вважали евентуальний вільний вибір польського президента за властивий момент для передачі леґітимности Польщі з 1939 року; вони радили зачекати до виборів послів і сенаторів з весною 1991 року, мовляв, тоді щойно буде стан справжньої зміни в державі, тоді заіснує епоха відродженої демократичної „третьої" Речі Посполитої.

Серед таких умовин відбулися президентські вибори й успіх Леха Валенси 8-го грудня 1990 року. Новий президент не хотів переймати уряд від ставленика Москви — свого попередника „президента" ген. В. Ярузельського, проти якого він роками боровся як голова „Солідарности". Його національна свідомість і патріотична гордість підказували йому сягнути поза границі Польщі до леґітимних носіїв влади незалежної другої Речі Посполитої під екзильним президентом Р. Качоровським. І власне цей момент, а не момент майбутніх загальних виборів, рішив про церемонію у Варшаві 22-го грудня 1990 року. Лех Валенса не тільки прийняв символи з 1939 року від Р. Качоровського, але й склав йому признання й подяку за їхнє зберігання в екзилі „во время люте" для польської держави й польського народу. Третя Річ Посполита перебрала владу не від маріонеткового підконтрольного ставленика, а від леґітимного носія влади з часів суверенности Польщі з-перед 1939 року.

Прецедент варшавської церемонії з 22-го грудня 1990 року має свою вагу для теоретичного трактування ролі й значення екзильних урядів, не тільки польського в Лондоні. Виявляється, що такі уряди не є ані „фікцією", ані „утопією", ані „забавою", а конкретними міжнародними правно-політичними фактами, що мають свою вагу в боротьбі за повний суверенітет даного народу в його „поході до волі". Зберігання леґітимности й традиції суверенної держави, хай і в екзилі, свідчить про далекоглядність політичних діячів даного народу й їхнє почуття історичної відповідальности перед майбутністю.

Правда, деякі теоретики екзильних урядів (наприклад, Паенсон, Гавенда, Іваська й інші) зумовляють факт існування й міжнародної ваги таких урядів ефективністю дії й їхньою „присутністю" в міжнародному житті. Вповні погоджуючися з цим, ми б додали: внутрішньою ідейною єдністю, високою престижевістю екзильних політиків між своїми й чужими, та врешті вистачальними фінансовими засобами. Коли тих атрибутів немає, даний екзильний уряд животіє, а не живе повним життям, із ним не рахуються на світовому форумі й існує велике питання, чи при здобутті повної суверенности даним народом запросять його до столиці передати мандат леґітимности так, як це сталося 22-го грудня 1990 року в столиці відродженої Польщі.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

ДОРОГІ БАТЬКИ! ПОСИЛАЙТЕ ВАШИХ ДІТЕЙ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ! УКРАЇНА НЕ МОЖЕ ВТРАЧАТИ СВОЇХ РІДНИХ ДІТЕЙ! БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ, МОЛИТВИ, КНИЖКИ, ЖУРНАЛУ, МУЗИКИ, ПІСНІ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ.

Мирослав Лабунька

РОЗМОВА З В. ЧОРНИМ

І.

(Інтерв'ю було взято 31-го серпня 1990 року у Переяславі-Хмельницькому)

Лабунька: Я бачу, що Ви є членом Організаційного комітету Міжнародної Асоціяції Україністів (МАУ) для підготови Конгресу україністів. Думаю, що висловлю почування всіх учасників, кажучи усім вам, які до цього причинились, Щире Спасибіг за все. Я знаю, що Ви називаєтесь Чорний, Ваше ім'я і по батькові? — якщо можна.

Чорний: — Володимир Лазарович Чорний.

Л. — І Ви відповідаєте — за який відділ у Міністерстві закордонних справ УССР?

Ч: — Я начальник відділу інформації, член Колеґії Міністерства закордонних справ України.

Л. — У зв'язку із перемінами, які зайшли, а особливо з проголошенням суверенности України, думаю, що роля Міністерства закордонних справ у суспільстві українськоїму і. особливо в сім'ї народів, коли йдеться про ООН, мабуть змінилася. Ми хотіли б знати, чи Ви подієте, такий погляд і, якщо так, — як Ви уявляєте собі працю Міністерства закордонних справ у найближчому майбутньому?

Ч. — Я дивився б на речі реально й покищо не говорив би, що так уже (ситуація) дуже змінилася, хоч це приємно було б мені сказати. Я говорив би: міняється роля Міністерства.

Л. — Значиться, це є пливкий стан?

Ч. — Безумовно. Це все потребує часу. І тут є причини і об'єктивні й суб'єктивні, безумовно. Але ось щодо того, як я дивлюся на ролю Міністерства на майбутнє, я би сказав — у недалекій перспективі, — то я гадаю, що, справді, ці зміни повинні бути значніші. Ну, я сказав би — ґрунтовніші чи що, глибші, кардинальніші. Я маю на увазі насамперед те, що Міністерство взагалі має досить солідний досвід роботи в галузі міжнародної, точніше — багатосторонньої дипломатії, роботи в міжнародних організаціях; оце і в Ню Йорку в нас є представництво при ООН, є в Женеві і в Парижі, і в Відні. Україна, практично, працює в п'ятнадцятьох міжнародних організаціях, входить у багато її (ООН) комітетів, різних спеціяльних установ, органів і таке інше. Проте в галузі, в тій, яка є визначальною для будь-якої іншої дипломатії, можливо за винятком нашої, — мається на увазі в галузі двосторонньої зв'язків, — тут у нас практично ми на якихось початках, можна сказати.

Л. — Ви правильно це підчеркнули й всім було відомо, що Україна працювала у цих міжнародних організаціях. Але, як Ви мабуть собі з цього вповні здавали справу, а ми це дуже гірко відчували, усе це йшло на рахунок Міністерства закордонних справ СССР. І — присутність України (в тих організаціях) визначувалася лише як свого роду: ну ще один представник Совєтського Союзу, який нічим не вирізняється і взагалі є в такій тіні, що його не видно. На жаль, така була настанова на Заході, спеціяльно в Америці. І навіть були спроби — і то в недавньому минулому, — щоб позбутися України з ООН, ну а тим самим — із усіх цих організацій. Тепер факт цей (приналежности України до ООН), що Ви його підкреслили, дуже важливий, бо є база, з якої можна розвинути багато ширшу діяльність, яка може бути дуже корисною. І тим самим Україна не мусить починати від початку, бона вже має, отже, базу розроблену.

Ч. — Я зразу тепер Вас запитаю: Ви не читали мою статтю в газеті „Радянська Україна" — „Суверенітет — це не фраза"?

Л. — Ні не читав. А коли вона була опублікована?

Ч. — 21-го серпня... Так я там, між іншим, кажу, що я, — власне, те, що Ви зараз сказали, майже тими словами й сказав... Я це особливо наголошую; там я так і писав. Тому що навіть наші домашні рідні, так би мовити, критики дуже часто не доцінюють оцю частину, оцей шлях, який ми вже пройшли. Тобто, ми маємо солідний досвід у галузі багатосторонньої дипломатії. І зараз, відштовхнувшись від цього, ми можемо піти далі. От, налагоджуючи двохсторонні зв'язки... Якось виводячи республіку на загальноевропейський процес, впроваджуючи наші організації, наші інтереси в европейські структури, ми можемо, ну справді, починати не з нуля, а працювати далі, використовуючи оцей досвід. Це важливо. І я хочу у зв'язку з цим сказати, що от, коли говорю про те, що зараз ми маємо намір робити, що пророблюємо, то власне про це було заявлено у виступі міністра закордонних справ Анатолія Зленка при його затвердженні у Верховній Раді.

Л. — Це було недавно? Коли він був затверджений?

Ч. — Це було буквально незадовго до закриття Сесії. Але він там виступив з промовою, у якій уже це було власне сказано, що ми будемо цій ділянці двосторонньої дипломатії приділяти важливу увагу.

Л. — Добре. Пане Чорний, двостороння дипломатія — це є установлення нормальних дипломатичних репрезентацій.

Ч. — Так.

Л. — Скажімо: консулярних і дипломатичних на рівні представників, амбасадорів чи уповноважених, себто — таких „полпредів", як це в дипломатичній мові називається. Чи в цьому напрямі йде підготова робота в Міністерстві?

Ч. — Іде, іде. Я б сказав: спочатку треба в принципі поглянути на питання. Я вважаю, що й на даному етапі особливо, але думаю, що й надалі збережеться певна розмаїтість щодо форми нашого представництва за кордоном. Це виправдано — і історично і нинішнім станом нашого становища, нашим становищем на даному етапі в Союзі, становищем у республіці. Тут є дуже багато проблем; і мені здається, що той факт, що ми зараз готові працювати в цьому плані, переборювати, розв'язувати всі ці проблеми, — це важливо обов'язково наголосити. Тобто, що ми уже пішли в цьому плані дещо вперед у практичному сенсі. Зокрема: щойно відбулася візита нашого міністра (у Будапешті) на запрошення міністра закордонних справ Мадярщини Ясенські. І там весь цей комплекс питань. Мається на увазі — і встановлення відповідних представництв республіки в Мадярщині і Мадярщини у нас, на Україні порушувано, а також комплекс різних зв'язків: мається на увазі дипломатичних, політичних, науково-технічних, економічних, культурних, інформаційних і так далі. За своїм значенням і, очевидно, навіть і за формою — це вперше ми маємо в практиці Радянської України от саме таку форму візити.

Закінчення буде.

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

на **ПАТРІЯРШИЙ ФОНД** зложили

XII-90

1,500.00 дол. — д-р Петро Пшик (з винайму площі на поміч Церкві в Україні);
1,000.00 дол. — о. митр. Володимир Андрушків;
по 500.00 дол. — Марія Овчаренко (на поміч Церкві в Україні), Маркіян і Люба Онуферки (на поміч Церкві в Україні);
по 200.00 дол. — Михайло Дребич, ст., Созонт і Ростислава Качала (у пам'ять бл. п. д-ра Остапа Барана);
по 100.00 дол. — Василь Леканка, Валтер Іванків, д-р Юрій Старосольський, д-р Богдан і Тамара Мриць, Ігор Мельникович (замість квітів на могилу родичів бл. п. Петра й Анни), д-р Андрій Турчин (у пам'ять покійного о. Івана Ткачука і О. Сохора);
75.00 дол. — д-р Романа Навроцька;
по 50.00 дол. — Іван Стефанов, Валтер і Ольга Гальма, Іванна Серединська, д-р Юліяна Осінчук;
30.00 дол. — Мирон Бучак;
по 25.00 дол. — д-р Тарас Ганушевський, Анна Маркевич, Марія Попович, володимир Лехіцький, Станислав Берегулька (в пам'ять подруги бл. п. Ольги Оленюк Манастирської), Олег Т. Ратич, д-р Богдан Р. Кусма, Стефанія Крушельницька, Богдан Демянчук, Роман і Александра Стефанюк, Ірена Чуміловська, Іван Крих (з нагоди 1000-ої передачі „Голосу Мирян"), д-р Василь Ленцик, Орест Кузьма, Марія Мриглод, Антоній Заліський;
по 20.00 дол. — Дмитро Петрика, Михайло і Наталія Мітрінга, В. Черевко, Стефанія Семущак, Зеновія Мосійчук, Йосиф Сененький, Вінсент Шандор, д-р Володимир Сенежак, В. Г. Жила;
по 10.00 дол. – Володимир Левицький, Богдан Принада, Катерина Глинянська, Любомира Пезанська.

На радіопередачу „Голос Української Діяспори" зложили:
25.00 дол. — Іван Крих (з нагоди 1000-ої передачі „Голосу Мирян");
25.00 дол. — родина Брикович.

В пам'ять бл. п. д-ра Олександра Фаріона зложили:
50.00 дол. — родина Покійного;
25.00 дол. — д-р Богдан Целевич.

Збірка на тризні у пам'ять бл. п. Василя Кравчука — Апопка, ФЛ.
100.00 дол. — на виховання священиків в Україні, переслав В. Фіцик.

Листа ч. 122 — збірка замість квітів на могилу бл. п. інж. Стефана Чорпіти у Філядельфії, зложили:
100.00 дол. — Роксоляна і Христина Чорпіта;
30.00 дол. — Маркіян і Люба Онуферко;
по 25.00 дол. — Галя Поритко з родиною, Зенон і д-р Тетяна Цісик, інж. Юліян і Олена Головчак, Віра Пак, д-р Лев і Ірена Кушнір;
по 20.00 дол. — д-р Романа Навроцька, Володимир і Іванна Возний, Зірка Мисько, Андрій і Марія Сверстюк;
15.00 дол. — Богдан і Ксеня Коженьовські;
10.00 дол. — Іванна Петик.

Збірка громадян української католицької парафії ім. св. Володимира Великого в Ютиці, Н. Й. на допомогу Церкві в Україні. Переслала мґр Ярослава Томич, зложили:
по 50.00 дол. — о. Богдан Смик, Анатоль Ромах, Т-во св. Софія в Ютиці, Н. Й.;
по 25.00 дол. — мґр Ярослава Томич, д-р Роман і Катруся Мельник;
по 20.00 дол. — Зиновій Боднарчук, Михайло Дмитрів, Софія Леньо, Ярослав Цибрух, З поїздки до Сиракюз;
15.00 дол. — Данило Дідушок;
по 10.00 дол. — Осип Ліщинський, Ярослав Яцковський, Михайло Драгош, Василь Пронів, Анна Худик, Дмитро Федів, Володимир Запаранюк, Іван Федорняк, Марія Саванець, Зиновій Яцків, Леся Бекерська, Галина Ґнап-Хомут, Григорій Ґнап Ярослав Ликтей, Петро Ралько, Іван Дибач;
по 5.00 дол. — Тарас Женчак, Ева Левуш, Іван Сенько, Марко Фалинський, Степан Войтович, Володимир Бурак, Анна Семеняк.

Збірка в Дітройті, МІ до грудня 1990 р. — збирав Микола Кунинський, зложили:
по 25.00 дол. — Роман і д-р Марія Балтарович — в пам'ять бл. п. Савлика, Теофіль Марзак.

В пам'ять бл. п. інж. Константина Величковського зложили:
по 50.00 дол. — Микола і Надія Кунинські, Атанас і Зорeслава Слюсарчук;
20.00 дол. — Зоряна Швайкун;
по 10.00 дол. — Орися Лончина, Йосиф Величковський.

На Коляду у Філядельфії зложили:
по 100.00 дол. — Йосиф Вомпель, Іван і Анастазія Пиртко;
по 50.00 дол. — Анна Ткач, Марія Марусяк;
30.00 дол. — Александер і Лідія Ганас;
по 20.00 дол. — Михайло Мізак, Богдан і Ірена Копитко;
15.00 дол. — Наталія Карплюк;
по 10.00 дол. — Л. Бурачинська, Марта Турчин.

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку: IRS No.: 23-7380645.

Всі чеки просимо виписувати на:

St. Sophia Religious Association
— Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

7911 Whitewood Rd. • Philadelphia, PA. 19117

„КОЛЯДУЄМО УКРАЇНІ"

Кинене Товариством Сприяння Рухові України в Чикаґо гасло „Колядуємо Україні"— магічною силою притягнуло в неділю, 27-го січня 1991 р., до залі православної парафії св. Андрія в Блюмінґдейлі, Ілл., недалеко Чикаґо, сотні людей, що своєю участю бажали в коляді виявити свою органічну злуку з рідним народом, а своєю пожертвою причинитися до великого діла допомоги відродженій Україні.

Ідея спільної коляди не була спершу ентузіястично прийнята, бо як то не ходити з „колядою" від хати до хати. Але коли цю думку підхопили чикаґські хори, від хору наших найменших, учнів української католицької школи св. о. Миколая до заслуженого, понад 40-літнього хору „Сурма", а разом з ними хор мистецького ансамблю „Байда", баптистської церкви св. Андрія й почали інтенсивно готуватись до тієї „коляди", тоді голова Комітету підготови інж. Дарія Ярошевич скликала сходини не тільки представників хорів, але й окремих референтур Т-ва Сприяння Рухові, і зробили спільний плян дії— підготовки й проведення цієї небувалої імпрези.

З огляду на те, що початок призначено на 2-гу годину по полудні, треба було подумати про буфет, бо ж це обідня пора. Тому з одного боку, хори вивчали коляди, які думали включити в програму, імпрезова референтура плянувала полуденок, організаційна думала про рекляму, фінансова приготовляла квитки й конвертки на „коляду"— одним словом, атмосфера підготування опанувала велику частину активу Т-ва Сприяння Рухові України і в кожного на думці був успіх задуму. Важливим моментом, що його не можна було передбачити, було питання погоди, бо хто рушиться з хати, якщо до міста завітає сніговія, яка у вітряному Чикаґо потрапить зовсім спаралізувати автовий рух у місті.

Але... З Божою поміччю все склалося напрочуд гарно. Ранок у неділю, 27-го січня, привітав чикаґців сонячними променями, немов надходячої весни, що могла бути символом духовної весни, яка зародилася в Україні і для якої громада збиралася на спільну коляду. Це було теж остаточною заохотою до участи і для тих, що заздалегідь не купили квитків на полуденок і задовго до початку приїхали до залі церкви св. Андрія, щоб забезпечити собі місце.

Пані-господині, на вид натовпу людей, зовсім непередбаченого (готувалось на 400, а прийшло понад 800 людей!), оправдувалися, що харчів замало (а Христового чуда не могли надіятись!), але... чи це найважніше ? ! Основне— велика участь тих, що бажали колядувати Україні!

Після вступних слів голови Комітету інж. Дарії Ярошевич, яка відкрила цю унікальну імпрезу, о. Сергій Головко, парох-господар церкви св. Андрія, провів молитву, а коли присутні підкріпились „чим хата багата", першими виступили учні школи св. о. Миколая під проводом учительки Марти Стадник. Своїми колядками учні зворушили слухачів і викликали рясні оплески. Вони знали, що співають для далекої Батьківщини своїх дідів і прадідів і цей момент залишиться, напевно, нестертим споминoм у їхніх серцях.

Згодом виступив хор баптистської церкви під орудою Олеся Гарбузюка. Цей хор уперше включився в загальногромадське свято, що було великою радістю для решти громади, а також запорукою дальшої співпраці.

Молодечий ансамбль „Байда" під проводом Володимира Поповича не тільки співав, але теж, розказуючи про різдвяні звичаї в Україні, протиставив їх до різдвяної атмосфери в родині українців в Америці. Це був свого роду скеч, так трохи навесело.

У другій частині колядували члени хору „Сурма" під дириґентурою проф. Романа Андрушка. Виступили окремо мішаний і чоловічий хори і спів такого великого хору (біля 80 членів!) звучав могутньо й величаво.

На кінець присутні прослухали колядки у виконанні хору церкви св. Андрія під мистецьким керівництвом д-ра Василя Трухлого. Хор дуже зіспіваний, з усіма тонкощами динаміки й інтерпретації виконав рідко співані колядки й щедрівки.

Імпреза відбувалася, як уже згадано, в залі церкви св. Андрія, і годиться підкреслити, що збудована вона була для увіковічнення пам'яті проф. Івана Трухлого, відомого й визначного дириґента хорів, батька теперішнього дириґента д-ра Василя.

Загальне враження— дуже позитивне, підбадьорююче, повне радости успіху морального (як зіграна може бути громада!) і матеріяльного, бо присутні складали гроші на „коляду" у заздалегідь приготовані конвертки, що принесло на конто фонду допомоги Україні коло 11,000 долярів.

Очевидно, що були технічні недоліки. Може замало було харчів, не досить кави тощо, але чи важливо в обличчі такого успіху?! З рукою на серці треба в покорі признати, що причина тих дрібних недоліків криється в тому, що, в більшості, люди не купують завчасу квитків, а несподівано численна участь розгублює організаторів, бо все не може йти за пляном.

Закінчуючи ці рефлексії, треба з признанням подякувати усім хорам— учасникам „Коляди для України" і їхнім дириґентам, а також членам організаційного комітету, що його в час відсутности голови Т-ва д-ра Богдана Ткачука і першого заступника проф. Василя Маркуся, які в ті дні мусіли брати участь в установчих зборах Координаційного Комітету Допомоги Україні в Елізабеті, Н. Дж., очолила інж. Дарія Ярошевич (3-тя заст. голови), а якій допомагали члени окремих референтур, імпрезової, організаційної і фінансової. Багато пань подарували до буфету солодке, за що теж глибоке спасибі!

Думаємо, що ця імпреза стане чикаґською традицією й кожного року у різдвяний час Чикаґо буде колядувати Україні!

Іванна Корчинська

Підноситься...

(Закінчення зі стор. 2)

Проєкція на екрані портрета Леся Курбаса. Перед ним — Пітер МекКейб, актор „Ярі".
(Фото: Олє Гайн Педерсон)

Европі, дозволяючи нам зробити переоцінку багатої культурної спадщини тієї частини світу, — у нас є речі, що непокоять, як ось останні події на Заході.

Тут багато енерґії зуживається на вуалювання „застережень" щодо мистецьких виявів. „Світло зі Сходу" можна дійсно вітати як відновлення нашої віри у мандат мистецтва розкривати істину про себе самих.

Ця стаття появилася в „The Villager", т. 60, ч. 47, ст. 5.

Ню Йорк, 29-го листопада 1990 року

Якою бути...

(Закінчення зі стор. 2)

альні можливості здійснення ідеї верховенства народу, надання йому права вирішувати безпосередньо, а не через представницькі органи, загальнореспубліканські і загальносоюзні питання", — подала Н. І. Руда.

Питання правдивого верховенства народу було чітко підкреслене й у відношенні до прийняття нової конституції, — лише безпосередньо, шляхом всенародного референдуму, а не через депутатів Верховної Ради. Не поминули в дебатах і питання назви конституції, а в тому — і майбутньої назви держави. Саме тому, що назва відбиває суть і форму суспільства та держави, одні уважали, що включення в назву слів „радянська соціялістична" наперед перерішувало б вибір суспільства і було б надмірною „ідеологізацією" конституції. Інші, послуговуючись відомими арґументами про, мовляв, прагнення суспільства „будувати оновлений соціялізм", твердили, що такий вибір уже був зроблений.

Хоч така дискусія за „круглим столом" не є рішальною, але вона без сумніву має свій конструктивний вплив, заставляючи різні елементи населення України серйозно задуматися над доцільністю приймати такі чи інші конституційні засади. А якою саме буде нова конституція України, покаже вже недалеке майбутнє.

З А К Л И К

Комісія „Чорнобиль" СКВУ звертається до всіх, що є активні, або цікавляться наслідками чорнобильської катастрофи, зголоситися до співпраці з Чорнобильською Комісією СКВУ. Просимо при зголошенні подати: назву організації, або свою адресу і число телефону, рід діяльности, чи зацікавлення, ідеї та побажання для спільного відзначення 5-ої річниці чорнобильської катастрофи. До зголошення для співпраці заохочуємо спеціялістів нуклеарної фізики, хемії, медицини, права, журналістики, бібліотекарства, досвідчених активістів та інших.

Поборення жахливих наслідків радіяції — це справа дальшої долі та буття українського народу.

Завданням Чорнобильської Комісії СКВУ є координація усіх розпочатих праць та заохочування всіх до співпраці, виміни інформації та взаємної підтримки, особливо у створенні архівного і документального центру при бюрі СКВУ, сприянні дослідженъ наслідків радіяції в Україні українськими і неукраїнськими лікарями, сприянні досліджень фізиків, радіологів та інженерів у помірах і публікуванні рівнів радіяції в Україні, збиранні інформацій висиланої допомоги жертвам Чорнобиля, у видаванні піврічного бюлетеня, де будуть поміщувані репортажі про працю нашої комісії, висліди досліджень наслідків Чорнобиля та про поміч жертвам чорнобильської катастрофи.

Ми віримо, що спільними зусиллями зможемо осягнути намічені цілі.

Екзекутива Комісії „Чорнобиль"

Адреса: Chornobyl Commission, World Council of Ukrainian Social Services, 2118 A Bloor St. West, Toronto, Ont.Canada, M6S 1M8; tel.: (416) 762 1108, Fax: (416) 762 8081.

ЯК ПОВІДОМИЛО МІНІСТЕРСТВО фінансів Монголії, цю країну прийнято в постійне членство Міжнародного валютного фонду, що автоматично дає їй право на вступ у Всесвітній банк. Членство у цих організаціях полегшить Монголії дістати міжнародні кредити і, можливо, виведе країну з „міцної совєтської економічної опіки".

ПОДЯКА

З Божої волі, дня 25-го жовтня 1990 року відійшов у вічність на 101-му році життя

наш найдорожчий БАТЬКО

бл. п.

Теодор Мирошниченко

Цією дорогою складаємо щиру подяку о. Теодозієві Ільницькому за відправлення Панахиди в похоронному заведенні П. Яреми, о. Володимирові Фіґолеві за похоронні відправи і Святі Літургії в Гантері. Щиро вдячні усім приятелям, знайомим і сусідам за участь у похоронних відправах, за співчуття і підтримку, особливо вдячні д-рам Л. і Я. Ляшевичам і Р. і Т. Рубичам за прекрасний вінок.

На Служби Божі за покійного зложили: Н. Базарко, Е. Гарасимчук, Я. і А. Лешко, С. Лешко, д-р І. і С. Сєранти, Р. Сморщок, К. Шевчук.

В пам'ять покійного зложили пожертви на українських воєнних інвалідів: працівники В-ва „Свобода" — 150 долярів, Т. Богданська 25 долярів.

На Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля: працівники Патологічної Ляборaторії Нюйоркського Університету — 200 долярів, Ліна Андрієнко-Данчук 20 долярів.

Хай Бог благословить Вас за все.

РОДИНА

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

UKRAINIAN FREE UNIVERSITY
FOUNDATION, INC.
P.O. Box 1028, New York, N.Y. 10276

ВШАНОВУЮЧИ СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ

померлих Дорогих Осіб пожертвували на українську науку, стипендії, українські студії в УВУ слідуючі жертводавці:

З спадку св. п. Ольги й Івана Луцик, на Постійний Стипендійний Фонд в їх пам'ять	$82,500.00
Ірена Новаківська в св. п. мужа Мартина на Постійний Стипендійний Фонд ім. Ірени і св. п. Мартина Новаківського	10,000.00
Михайло Синидяк, в св. п. дружини Катерини на Постійний Стипендійний Фонд ім. Михайла і св. п. Катерини	10,000.00
Зі спадку на Постійний Стипендійний Фонд св. п. о. Григорія Лиска	9,350.00
Юрій Кравець, в св. п. дружини Ядвіґи	500.00
проф. Петро і Леся Ґой, в св. п. Володимира Костика	100.00
д-р. Марія Фішер-Слиш, в св. п. мужа д-р Рудольфа	100.00
Роман Вомпель, в св. п. дружини Марії	100.00
Тарас Когут, в св. п. батьків Михайла і Софії	100.00
Оксана Поритко, в св. п. мужа Івана	100.00
мґр. Степан Кравс, в св. п. батьків Івана і Францішки	25.00
Володимир Карпович, в св. п. сина Ігоря Богдана	15.00
Берніце Василик, в св. п. мужа Богдана	10.00

БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ і ПАНАХИДИ за померлих членів Фундації, та осіб у світлу пам'ять котрих родина чи друзі зложили пожертви на Фундацію УВУ — відправляються кожного року в останню неділю січня в українських церквах у всіх країнах нашого поселення.

ПРОСИМО слідкувати за нашими оголошеннями.

ДЯКУЄМО всім Вельмишановним Жертводавцям і клонимо наші голови перед пам'яттю Покійних. Нехай ласкавий Господь дасть Їм вічний спокій, а світла пам'ять про Них залишиться вічна серед нашої спільноти.

УПРАВА Ф. УВУ

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 10-го лютого 1991 р. по тяжкій недузі на 76-му році життя відійшов у вічність

наш дорогий і незабутній

МУЖ, ТАТО, БРАТ

бл. п.

Олексій Жиглевич

народився в м. Кременці, Волинь, Україна

ПОХОРОН відбувся 13-го лютого 1991 р. о год. 9:30 ранку в православній церкві св. Миколая в Трой, Н. Й., а потім на православному цвинтарі св. Миколая, Трой, Н. Й.

У глибокому смутку залишив:

дружину — ОЛЬГУ
сина — СТЕПАНА з дружиною МАРІЯННОЮ
сестру — МАРІЮ в Україні
та ближчу і дальшу родину в Україні і ЗСА

59-ий Відділ УНС працює для громади

У другій половині минулого року, зразу після Конвенції Українського Народного Союзу, 59-ий Відділ пожвавив свою діяльність.

У неділю, 29-го липня, управа Відділу організувала пікнік для членів, їх родин і гостей з Бриджпорту та околиці. Імпреза була дуже успішною, бо прийшли і молоді і старші, щоб при смачних стравах послухати музику, заграти в шахи та у товариській атмосфері приємно провести час. А зароблені гроші були призначені на громадські добродійні цілі.

Голова Відділу Роман Стець та фінансовий секретар Тарас Сливінський і члени управи вирішили зложити 500 дол. до місцевого Відділу допомоги Рухові. Ці гроші, завдяки фінансовому секретареві, Відділ заробив із продажу вареників. Фінансовий секретар Т. Сливінський активно працює, щоб більшість дивідендів повернути до Головного Уряду УНС на Фонд Відродження України. У більшості випадків цей захід був успішний, бо члени Відділу зрозуміли важливість допомоги Україні.

Крім допомоги Україні, управа з ініціятиви фінансового секретаря вирішила купити для старших членів великий телевізор, відеомагнетофон та стрічки. Тепер ми маємо багато відеострічок про події в Україні і для багатьох буде цікаво побачити їх. За цей подарунок для старших Відділ заплатив 720 дол.

Цікавою імпрезою, яку спонзорував 59-ий Відділ, був прихід св. Миколая до дітей з Бриджпорту та околиць. Це була дуже популярна імпреза, яка притягнула багато дітей, їх родичів, дідів та бабунь. Прибуло понад 60 дітей, для яких св. Миколай приготовив подарунки. А перед його приходом була невелика програма, в якій катехитка Ірина Демків розповіла дітям стару київську легенду про св. Миколая. Діти уважно слухали, бо легенда була проілюстрована кольоровими малюнками. По тім о. парох Михайло Бундз привів св. Миколая, який розмовляв з кожною дитиною і роздавав подарунки. Для дітей була приготована перекуска. Діти та їхні батьки весело забавлялися і були щиро вдячні УНС і 59-му Відділові за таку успішну і цікаву імпрезу.

Душею 59-го Відділу є фінансовий секретар Тарас Сливінський. Він не лише дбає про членів нашого Відділу та висилає вчасно всі вкладки до Головного Уряду УНС, але й є дуже активний і в громаді, і в церкві. Тому 59-ий Відділ є найбільш активним в Окрузі Стейту Конектикат. Цей добрий приклад праці для громади допоможе нам приєднати нових членів для дальшого зростання не тільки Відділу, але й цілого УНСоюзу.

Ігор Гайда

П'ЯТЬ ПРИЧИН ЧОМУ НАМ ПОТРІБНО ПІДТРИМУВАТИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

1. „Мушу сказати, що я переконаний, що вирок суддів в Ізраїлі був несправедливий..."
   — Лорд Томас Деннінг
2. „Мені не відома ніяка інша судова справа в якій потоптано так багато процедур загально прийнятих міжнародними чинниками".
   Професор Віллєм Вагенар, автор книжки „Розпізнаючи Івана: Наукова праця з легальної психології", Вид. Гарвардського Університету.
3. „Якщо Іван Дем'янюк, в невинності якого я повністю переконаний, буде повішений на шибениці Айхмана, то прийде день коли держава Ізраїль буде сидіти на лаві підсудного".
   — Патрик Бюкенан.
4. „На мою думку ця справа смердить... Прошу розглянути справу американського громадянина Івана Дем'янюка і поведінку Відділу спеціяльних інвестигацій (OSI) в нашій країні".
   — Конгресмен Джеймс Трафікант (демократ, Огайо), „Конгресовий рекорд" з 20-го червня 1989 р.
5. „Вірю, що історія не забуде справи Дем'янюка, так як не забула справи Дрейфуса".
   — Граф Ніколай Толстой

Після дванадцяти років наполегливих і невтомних зусиль ми осягнули багато. За свою подивугідну відвагу та витривалість Іван Дем'янюк — невинна жертва — заслужив на гідну оборону перед ізраїльським Верховним судом. Без Вашої негайної фінансової допомоги така оборона не буде можливою. Просимо допомогти нам успішно завершити останній етап цього страхіття-примари, яка триває вже понад дванадцять літ.

Просимо висилати пожертви на:

John Demjanjuk Defense Fund
P.O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

Те, що не було...

(Закінчення зі стор. 1)

тори видали окремий обширний каталог п. з. „Плюс 90 — Міжнародна зустріч мистців у Львові". В каталозі за копію якого нам І. Барабах залишив при нагоді відвідин в редакції, є подані копії усіх виставлених картин мистців з Ізраїля, Польщі, ЗСА, Німеччини, Вірменії, Росії і України. Про деяких мистців подані інформації українською і англійською мовами, а вступне слово в обох мовах написав від організаторів Юрій Соколов. Своє слово він розпочинає від ствердження, що „ідея зустрічі у Львові мистців різних країн і різних художніх орієнтацій... — носиться в повітрі разом з уламками Берлінської стіни та радіоактивним пилом Чорнобиля". Далі Ю. Соколов характеризує деяких із найвидатніших мистців, які виставляли, з чого бачимо, що це мистці „шукання" і новаторства. Тому і вступне слово кінчається ствердженням що „риск — це творчість".

Про цей риск та розуміння, що „те, що не було мистецтвом — треба зробити мистецтвом" — говорить наш гість в редакції. Шукання нових ще не втоптаних шляхів у мистецтві стає немов інтернаціональною мовою і тому І. Барабах знаходить відгук у американських молодих мистецьких колах і має надію популяризувати серед них праці сучасних українських мистців". „Ми не є агресивна група", — каже І. Барабах, — „але ми об'єднуємо українців, що хочуть бути в незалежному центрі сучасного мистецтва". В центрі, як нас інформує він, видається таке часопис "І" і в ньому вперше друкувалися українською мовою філософські твори Гадамера, Гайдеггера, Ясперса, як теж сучасна українська література — Україна і діяспора. Ми питаємо чи після цієї першої великої виставки у Львові є заплановані інші, І. Барабах представляє нам цілу листу на 1991 рік. Там на черзі в лютому-березні виставка центру у Ризі, у квітні-травні виставка сучасної ізраїльської графіки, у червні-липні виставка британської графіки, серпні-вересні виставка сучасної південнокорейської графіки, у вересні виставка української графіки в Норвегії і виставка норвезької графіки, а в груді виставка сучасного українського мистецтва. Це тільки частина амбітних плянів центру.

Розуміється праця центру під головуванням І. Подольчака, маляра і графіка, якого довжелезний список творів та виставок, в яких він брав участь, дістаємо до розгляду, разом із списком нагород, вимагає багато ентузіястів, але також багато матеріялів, які І. Барабах надіється здобути тут на Заході. Це в першу чергу папір, комп'ютер, копіювальна машина, обладнання для поліграфічного видавництва, електричні друкарські машинки з латинським шрифтом, телефакс, мікроавтобус, відеоапаратура, фотоапаратура і фотоматеріяли.

Можемо лише висловити нашу надію, що їм пощастить ці матеріяли, які тепер багато з наших земляків з різних організацій бажали б дістати із Заходу, здобути та перевезти до Львова. Наш гість подає ще й конто в Німеччині, на яке можна складати датки і ми обіцяємо його помістити для зацікавлених центром наших читачів: Club Cultural Initiative — Lviv, Kto Nr. 110339 25, BIZ 508 525 53, Kreissparkasse Gross-Gerau/Trebur, West Germany.

Підрахували...

(Закінчення зі стор. 1)

поклади золота в Україні оцінюються як вдвічі більші, ніж канадське родовище у Клондайку, яке було виявлене 1896 року і викликало „золоту лихоманку".

Газета „Известия" з 12-го лютого повідомляє, що Л. Кравчук під час пресової конференції пов'язав віднайдення золота в Україні з плянами створення власної республіканської валюти. Щоправда, при обговоренні цього питання виявилося, що друкування гривень за кордоном обійдеться так само дорого, як друкування в республіці. Обидва варіянти вимагають кількасот мільйонів доларів.

Однак, пише кореспондент „Известий", Україна вже має пакет прийнятих законодавчих актів, які передбачають, у випадку необхідности, введення національної валюти. На черзі — прийняття законів про створення українського національного банку та власної фінансової системи.

„Україна не зверне з дороги суверенітету, при чому реального, а не паперового, — заявив Л. Кравчук на пресовій конференції. — Я за Союз, але Союз суверенних держав, а не той, нинішній, у якому заступник союзного прем'єра дозволяє собі ‚не помічати' законів республіки. В такій ситуації випуск національної валюти, забезпеченої золотом, звичайно ж, — миттю зрівняє позиції центру і республіки".

На запитання, коли ж очікувати появи українських грошей, голова Верховної Ради України Леонід Кравчук сказав, що все це „залежить від розвитку ситуації в країні та республіці". А тим часом він запросив в Україну 90 представників великого бізнесу, з якими зустрічався на міжнародному економічному конгресі у Швайцарії. В Україні вони спільно працюватимуть над питаннями розширення економічних зв'язків з Україною.

День Солідарности з українськими політв'язнями

З рамени референтури Конференції Молоді при місцевому Відділі УККА, в суботу, 12-го січня, ширшими сходинами нашої громади в Чикаго відзначено День Солідарности з українськими політв'язнями.

Ці святочні сходини відбулися в домі СУМ при участі майже сотні присутніх. Відкрив їх голова Відділу УККА інж. Орест Бараник. Він звернув увагу на дволичність заяв Горбачова про гласність та перебудову. Вчорашні в'язниці та концентраційні табори наповнюються новими політичними в'язнями.

Після відкриття сходин на залю увійшла група молоді із Пласту в одностроях та з своїми прапорами, щоб спільно зі старшими приєднатися до протесту нових арештів наших патріотів в Україні. Молитву в наміренні наших борців та політв'язнів провів о. Андрій Шагал, один з отців при катедрі св. Миколая, просячи Пресвяту Богородицю про заступництво за наш народ та щоб приспішила день волі нашій Батьківщині-Україні.

Доповідь з нагоди Дня Солідарности виголосив колишній, впродовж 20 років, голова УККА, а нині його почесний голова д-р Мирослав Харкевич.

Він ствердив, що українська нація знаходиться в кінцевій стадії історичного походу до волі, що день 12-го січня став традиційним Днем Солідарности з нашими політв'язнями через ініціятиву Вячеслава Чорновола, який щойно ж дня у 1972 році був повторно арештований і засуджений на шість років таборів тяжкого режиму і три роки заслання.

Ідея Дня Солідарности з українськими політв'язнями завершилась діяльністю Гельсінкських Груп окремих поневолених народів, які не тільки скріплювали мораль політичних в'язнів, але також давали конкретні користі, як злагіднювання поведінки садистського персоналу тюрем та концтаборів, зменшення повторних засудів та деяке злагіднення тортур.

Зміни т. зв. „перебудови та гласности" привели принаймні між наївними оптимістами до зменшення чуйности і зацікавлення проблемами і суттю Дня Солідарности.

Доповідач підкреслив, що в нинішній ситуації не сміємо забувати і не старатися дізнатися, що сталося з тисячами наших воїнів героїчної УПА. Чи зустріла їх доля подібна до польських старшин в Катині, чи стали статистикою Дем'янового Лазу, Биківні чи м'ями в Яблонові біля Коломиї. Захоплюючись масовими маніфестаціями з морем синьо-жовтих прапорів, забуваємо за сцени побиття до крови невинних жінок та дітей.

Нобелівський „миротворець" з Москви Горбачов, щоб рятувати імперію, придбав собі нових союзників, кагебіста Крючкова, Пуго, садистичного маршала Язова і багатьох інших, які заявили про свою рішучість рятувати конаючу імперію зла. При цьому, заявив доповідач, не забуваймо про виступ двох останніх президентів нашої країни, щоб приєднати собі союзників у конфлікті в Перській затоці, зложили дуже болючі для нас заяви. Один сказав, що схвалює горбачовські потягнення для зміцнення „територіяльної інтеґральности", а другий сказав, що він поступив би так само в подібній ситуації.

Українські патріоти у відповідь на відродження сталінізму заявили устами депутата Степана Хмари, що „парламентарний варіянт" боротьби вичерпався. Комуністична партія-мафія — це найважливіша чума XX століття. Під московським центром та під запроданцями-перевертнями в Україні захитався ґрунт під ногами. Одні бояться втрати найбільшої колонії, інші — втрати корита за рахунок поту і крови українського народу.

Об'єдналися комуніст Горбачов і антикомуніст Солженіцин, російські імперіялісти, що хочуть розчленувати Україну і тим самим зберегти її для себе.

Щоб приспішити свої погрози, КҐБ при помочі різних провокацій почали арештити провідних людей в Україні: Степана Хмару, Миколу Головача, Михайла Ратушного, Віталія Воробйова, Олега Батьовкіна, Ярослава Демидася, Ігоря Богуша, Марію Кузенко, Леоніда Березанського, які своїми демонстраціями завдали дошкульних ударів Комуністичній партії та при мусили її до несподіваного відступу.

Доповідач звернув увагу на ще одну наругу над совісто української нації: комуністичні виродки призначили були день процесу проти Я. Демидася на перший день Різдва Христового, а Степана Хмару мали судити якраз в День Солідарности, але чомусь суди не відбулися.

Ті самі люди спалили знищили гроби перепохованих на Байковому кладовищі в Києві незабутніх героїв Стуса, Литвина й Тихого, а 29-го грудня в Угринів висадили динамітом пам'ятник в честь провідника ОУН Степана Бандери. Ще перед тим зганьбили святість українського християнства, храм св. Софії, організувавши святотатську відправу естонським протестантським перевертнем, патріярхом всієї Росії Олександером Другим.

Лавреат нагороди Нобеля і його кліка показали своє правдиве обличчя. Без ніякої провокації язовсько-громовські парашутисти бойовим порядком зайняли будинок литовського парламенту, станцію телебачення та головної друкарні, посипалися стріли й потекла кров патріотів, а речник Кремля сказав, що немає про що дискутувати, бо Литва є частиною Совєтського Союзу. Американський президент, що зумів змобілізувати 30 держав на оборону Кувайту, радів, що Горбачов підтримує безастережно його концепцію „15-го січня".

Доповідач підкреслив, що сьогодні всі ми солідаризуємося з нашими відважними братами в Україні, що від самого початку солідаризувалися з нашими приятелями, литовськими патріотами-самостійниками.

Закінчуючи свою доповідь, д-р М. Харкевич звернув увагу на ще одного в'язня, який перебуває в смертній камері в тюрмі в Єрусалимі. З дорученням КҐБ, сум ної пам'яті Армонда Гаммера, Кіссінджера, Раєна та інших, його засудили на кару смерти, хоч є багато переконливих доказів про його невинність. Засудили його не тому, що він Іван Дем'янюк, але тому, що він українець. Сьогодні солідаризуємося з ним і його хоробрую рідною.

Сьогодні також солідаризуємося молитвою, може і пізно, з тисячами жертв акції „Вісла", читаючи з жахом списки, криваві списки помордованих в Явожні, Ряшеві, Замості, Люблині та інших містах.

Заявляємо, сказав доповідач, що лише тоді, коли воскресне дійсно суверенна й самостійна українська держава, не буде українських політичних в'язнів, і День Солідарности перейде до історії.

Після доповіді члени СУМ Оленка Павлюк відрецитувала вірш „Лист нездоланним", а Славко Білании „Вам Україна складає шану".

Ці ширші святочні сходини нашої громади закінчено гимном „Ще не вмерла Україна". Присутні розходились додому з надією, що вже в недалекому обрії засяє сонце волі нашого народу і День Солідарности, як заявив доповідач, перейде до історії.

Л. І. Б.

Українська філядельфійська корпорація для допомоги Рухові

Щоб спільно іти назустріч великим потребам сьогоднішньої України, рішено у Філядельфії зорганізувати осередок допомоги Рухові і Україні взагалі.

Перші установчі збори для організації всегромадського комітету допомоги Україні у Філядельфії було скликано 20-го січня 1991 року в залі УОКЦентру, а продовження їх відбулося в неділю 3-го лютого. Збори скликав д-р Олександер Черник. До Президії зборів обрано на голову д-ра Олександра Білика, Наталію Даниленко, Лукію Гриців, заступниці голови, д-р Євген Новосад-секретар. У зборах взяли участь представники 26-ох організацій і біля 78 зацікавлених гостей. Д-р Черник коротко насвітлив сучасну ситуацію в Україні, в світлі якої є конечно активізуватися в подаванні всякого рода допомоги Рухові і Україні. На його думку, найвідповіднішим було б створити українську філядельфійську корпорацію для такої цілі. Це дозволило б координувати працю на користь Руху всіх наших інституцій, організацій та всієї громади Філядельфії і околиці, бо тільки в такий спосіб можна осягнути оптимальні результати у наміченій праці. Було підкреслено, що філядельфійська українська громада представляє собою великий потенціял. Важливим є тільки, щоб вся вона була вповні затктивізована для даної потреби.

В загальному, проєкт д-ра Черника було одобрено. Слідували запити і дискусія, що відносилася до уточнення цілей і способу праці нової організації. В дальшому ході збори винесли резолюцію створити центральну організацію допомоги Україні на терені Філядельфії і околиці та поклики кати підготову комісію установчих зборів обговорюваної корпорації. Організаційний комітет обрано в такому складі: О. Черник — голова, І. Даниленко, О. Фаріон, Л. Дяченко, Є. Лацик, Б. Захарчук, Р. Левицький, Б. Одежинський, Д. Ткачук — члени. Рішенео кооптувати ще двох юристів до Статутової комісії і в цей спосіб доповнити склад 11-членного комітету. Основуючі збори корпорації повинні бути скликані через один місяць часу.

Слід відмітити, що голови ний наголос на зборах ставлено на єдність. Це стара правда. Тільки дорогою єдности і при стійкім бажанню і з послідовністю можна завжди осягнути ціль. Досвід філядельфійської громади може тут бути дуже вимовним. Виявляючи свою жертвенність, активність і усвідомлюючи силу спільних зусиль, філядельфійська громада може втішатися сьогодні чималими здобутками, якими й тільки гордитися. Тому й тепер, коли йдеться про допомогу Україні, вона без сумніву поставить себе на належну височчину.

Заключні збори відбудуться в суботу, 2-го березня.

Степан Романко

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ЕВА ГЛИНСЬКА, член УНС Відділу 427-го Ім. Івана Франка в Ст. Катарінс, Онт. Канада, померла 9-го листопада 1990 року на 75-му році життя. Нар. 1915 року в Мондір, Алберта, Канада. Членом УНС стала 1958 року. Залишила у смутку мужа Івана, дві доньки, одного брата, три сестри, 5 внуків і трьох правнуків. Похорон відбувся 13-го листопада 1990 року на Вікторія Лови Семетері в Ст. Катарінс, Онт. Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

Петро Дяків, секр.

СТЕФАНІЯ Г. БЕРРІ, член УНС Відд. 67-го Т-ва Запорізька Січ в Ансонії, Кт. померла 14-го жовтня 1990 року на 84-му році життя. Нар. 10-го червня 1906 року в Ансонії, Конн. Членом УНС стала 1924 р. Залишила у смутку мужа Юліяна, дочку Мереду П. Вілсон, внуків Фридрика і Мереду та двоюрідного брата Теренса Придун. Похорон відбувся 18-го жовтня 1990 року на цвинтарі Пайн Ґров в Ансонії, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ОЛЕКСА ГАЛУПКО, член УНС Відд. 147-го Ім. св. Михаїла в Аллентавні, Па. помер 23-го листопада 1990 року на 68-му році життя. Нар. 31-го липня 1922 року в Стайлс, Па. Членом УНС став 1968 року. Залишив у смутку дочок Джудіт Майо з мужем Люїсом, Пет Кіні з мужем Геролдом; братів Івана і Стенлі; сестер — Кетрин Рідаш, і Мері Міхаліс; трох внуків і приятельку Гелен Геркель. Похорон відбувся 26-го листопада 1990 року на цвинтарі Непорочного Зачаття в Аллентавні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Джеміс Мілінічин, секр.